

Celo leto	12 K
Pol leta	6 K
Četrt leta	3 K
Mesečno	1 K

Posamezne številke 10 v.

Zunaj Avstrije celo leto 17 K.

Inserati ali oznanila

se računijo s 15 vin. od 6 redne
petitvrste; pri večkratnih ozna-
nilih velik popust.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Št. 148.

Maribor, dne 28. decembra 1910.

Letnik II.

Izpolnimo vrzel.

Ob koncu leta smo. Še par dni in leto 1910 je bilo. Umestno in primerno je, ako se zato sedaj nekoliko ozremo nazaj in napravimo bilanco o našem delovanju. Ako napravimo splošni zaključek, potem se nam ni treba sramovati in smo lahko zadovoljni. Delali in gibalni smo se sicer pridno in živahno, toda tudi vspehi niso izostali. Brez pretiravanja in ne da bi se nezasluzeno hvalisali, lahko rečemo, da je skoro vse slovensko ljudstvo v taboru V. L. S. Nekaj inteligentov, ki so prežeti tujih, za naš narod nezdravih idej, nekaj psevdoozobražencev, ki jih diči popolno nepoznanje razmer, a menijo, da je „nobel“, ako delajo ravno nasprotno, kakor ljudstvo, nekaj sebičnežev, ki iz umazanih namenov ne marajo izobraženega ljudstva in nekaj zaslepljenec, to so elementi, iz katerih se rekrutirajo ne ravno številne vrste naših domačih nasprotnikov. A še v teh krogih se svita in naše vrste se množe od dne do dne.

Ako pa premostimo posamezne postavke v naši bilanci, potem naletimo na žalosten oddelek, na naše trgovstvo in obrtništvo. To poglavje je eno najturobnejših v naši kulturni zgodovini. Bodi povedano: V nobenem stanu ne najdemo toliko renegatov kakor med trgovci in obrtniki. Ne le da je med trgovci in obrtniki po naših spodnještajerskih mestih in trgih, ter deloma tudi v vaseh obilica takih „nemških“ trgovcev in obrtnikov, kojih stariši so bili narodno še nezavedni, ampak prepolno je takih, ki so bili v mladosti dobri Slovenci in so se še le v poznejših letih ponemškutarili. In vsi ti iz mladenosti starišev ali pa lastnega izdajstva rojeni „nemški“ trgovci in obrtniki so najtrdnjša opora našega spodnještajerskega nemštva. Ne podpirajo ga samo moralno, ampak tudi dejanski. Velike svote od našega slovenskega ljudstva skupaj nanošenega denarja gredo iz teh krogov v nenasitno žrelo Südmarke in Schulvereina. To se mora spremeniti.

Naše slovensko trgovstvo in obrtništvo se mora otresti vseh malenkostnih ozirrov, znebiti vsega, kar bi se dalo smatrati kakor preziranje našega ljudstva in stafi neomajno na narodni podlagi. Vseh narodno-zavednih trgovcev in obrtnikov cilj bodi: s smotreno stanovsko organizacijo pridobiti za-se vse mlačne in neodločne tovariše ter skrbeti za probujen naraščaj. Vsa ta organizacija naj se potem nasloni

na nas. Izginejo naj iz trgovskih in obrtnih krogov vsi frakarsko-liberalni predsodki in vsak naj se potruži umeti naše ljudstvo in njegove težnje, potem bo slo. Naše ljudstvo je že sedaj po večini narodnozavedno in rado vpoštevja klic: Svoji k svojim! Dobiti ne sme samo nikjer vtisa, da se ga prezira in povsod mora biti solidno postreženo. Kolikor je pa v narodnem oziru še neobdelanega polja, to se da še v kratkem popraviti. Narodna zavest se med našim ljudstvom v očigled našega neumornega izobraževalnega dela tako krepko širi, da je veselje. Ako Bog da, bomo kmalu dosegli, da bo vse slovensko ljudstvo, kjer je še zdravo in nepokvarjeno, stalo za nami v trdno sklenjenih vrstah.

Zato: Izpolnimo zevajočo vrzel v našem narodnem življenju. Slovensko trgovstvo in obrtništvo naj se strne s slovenskim ljudstvom v enotno bojno vrsto in prenehalo bo renegatstvo, ki spravlja sedaj ves stan ob ugled in mu jemlje zaupanje. Naloga vseh res narodno čutečih trgovcev in obrtnikov v novem letu bodi vdejstvovati te cilje, mi bomo vedno odločno in z vneto podpirali vsa taka stremeljenja.

Va-banque igra celjskih liberalcev.

Na naša podprta očitavanja o gospodarstvu v zveznih podjetjih „Narodni Dnevnik“ še vedno ni nič konkretnega odgovoril. Sedaj se je obregnil ob dobrnsko posojilnico, češ, da tudi pri njej ne vlada vzorno gospodarstvo. To je seveda zopet liberalna ovinkarija, ker je vsakemu znano, da v konkurzu Pirtošek k večjem pri eni terjatvi morejo nekaj zgubiti neprevidni poroki, in da je zadeva glede hotela Orosel v najboljšem tiru, da se reši v prid slovenske in zadružne stvari. Ako bo „Narodni Dnevnik“ še kedaj vftkal svoje prste v to zadevo, pričeli bomo govoriti o tožbah posojilnic zoper celjsko Zadružno zvezo, o dr. Kukovčevi posojilnici „Lastni Dom“, o brežiški posojilnici itd. P. t. liberalci naj bodo prepričani, da o njihovih nečednih zadevah vodimo natančen račun.

Slovenci! Slovenke! Pridobivajte nove naročnike za našo „Stražo“.

Zorka: Ne vem, mama! Šla sem gospodu Antonu po knjigo. Pravkar sem se vrnila in našla sem to lepoto!

Ana: O, Gospod, ali si morda poslal k nama svojega angelja! (Gre k mizi.)

Zorka (objame mater): Mati, zlata mati! Glejte to gorko obleko, te slaščice in to pisarsko orodje!

Ana (prime knjigo. Iz nje pade petdesetak.) O, moj Bog, petdeset goldinarjev! Odkod toliko denarja? (Sklene roke in strmi v darove. Hčerka se oklene matere. Godba igra melodijo pesmi: „Sveta noč, blažena noč“, dokler ne stopi dr. Skala izza peči.)

Zorka: Kaj ne, mama, Bog naju vendar ni zapustil?

Ana: On svojih nikdar ne zapusti, drago dete. — Ko bi le poznala dobrotnika?!

Dr. Skala (stopi izza peči): Ni dobroti, ampak le skromno povračilo za izkazano milosrčnost nekdanjemu dijaku — pravosloveu. Gospa, jaz nisem pozabil veselja, katerega ste mi napravili pred desetimi leti v vaši hiši na sv. večer!

Ana (osupla): Nebeški Bog, gospod dr. Skala: (Plašno.) Saj se menda ne motim? Vi ste — gospod Skala, ni res?

Dr. Skala: Z dušo in telesom sem, gospa. Ko ste bili še srečni, tedaj ste z mano, revnim dijakom, ravnali tako, kakor se ravna s prijateljem in bratom. Prav bridko obžalujem vašo nesrečo, vendar me veseli, da Vam morem pomagati. Vzemite torej drage volje te malenkosti in se mi nikdar ne zahvaljujte. To je le pičlo povračilo za skazane dobrote. Dovolite mi pa, da roko, ki mi je nekdanj stregla tako ljubeznivo, materinski, hvaležno poljubim. (Poljubi roko gospej Ani.)

Ana: Gospod dr. Skala, to je preveč, to je vse preveč!

Zorka (čudeč se): O, saj sem tako vedela, da

Naše prireditve.

Kamnica pri Mariboru.

Pri nas se je vršil v pondeljek dne 26. dec. na Štefanovo pri gospodu Kristoviču zelo dobro obiskan šoh, kateremu je predsedoval vrli kmet gospod Čiček. Govorilo se je o dveh važnih točkah: o predstojem ljudskem štetju in šolskem vprašanju. Zbrano ljudstvo je z zanimanjem sledilo posameznim govornikom. Posebno ogorčeni so bili možje, ko so govorniki opisovali namene šulferajna, ki hoče tudi v Kamnici napraviti popolnoma nemško šolo, dasiravno je že dosedanja kamniška šola dovolj nemška. Zborovalci so se kot jeden mož izrekli zoper nameravano šulferajnsko šolo. Šoh bo imel gotovo lepe vspehe, ker je ljudstvo zavedno in probujeno.

Sv. Lovrenc na Drav. polju.

Božični večer našega Bralnega društva na Štefanovo se je dobro obnesel. Izvrstno je izvajal mešan zbor navdušene narodne pesmi, mladeniči pa so pokazali z božično igro „V zadnjem trenutku“, da znajo tudi težavne uloge dobro rešiti. Dečki so s svojim nastopom in ganljivim petjem pred razsvetljenim božičnim drevescem tudi v naših srcih vneli ljubezen do božjega Deteta. Srčna hvala vsem mnogoštevilnim obiskovalcem iz domače in sosednih župnij, zlasti iz Cirkove, Črnegore in Majšberga.

Kapela.

Tombola na korist našega Bralnega društva je privabila na Štefanovo v gostilniške prostore gospoda Horvata zelo mnogo občinstva.

V imenu Bralnega društva je pozdravil mnogoštevilno došle predsednik gospod Divjak. Zahvalil se je tudi vsem blagim dobrotnikom, ki so radočarno pripomogli, da smo imeli toliko lepih dobitkov.

Urednik Kemperle je imel pred začetkom tombole daljši govor. Razpravljal je o pomenu in važnosti naših izobraževalnih društev. Le če se bomo izobraževali in napredovali s tokom časa, bomo gospodarsko močni in kos nasprotniku. Pozival je zlasti še mladino, naj se oklene Bralnega društva, ker njo čaka naloga obvarovati podedovano zemljo.

Po govoru se je pričela tombola. Ker je bilo zelo mnogo dobitkov, se je morala vršiti dvakrat. Za zabavo je skrbel domači orkester in pa znani šentjurjevski pevski zbor. Oba sta med odmori neumorno prednašala slovenske pesmi in izbornorešila svojo nalogo. Preživeli smo nekaj prav prijetnih uric.

Zlata svetinja.

(Igrokaz v dveh dejanjih. Za odar priredil Starogorski.)

(Konec.)

5. prizor.

(Anton, Olga, dr. Skala, postrešček.)

Anton (ko Zorka odide, zakliče): Postrešček, recite gospodu doktorju, naj pride.

Olga (za hip vstopi in sveti).

Dr. Skala (nese velik zavitek).

Postrešček (gre za njim s krasno ozaljšanim božičnim drevescem).

Dr. Skala: Sedaj pa le urno, da se poprej ne vrmeta. Vas, gospa, prosim, da pogrnete mizo.

Olga (pogrne mizo in na njo postavijo božično drevesce).

Dr. Skala (razklada po mizi iz zavoja različna darila).

Anton (iz drugega ovitka razklada blago, knjige in pisarsko orodje).

Olga (razlaga slaščice in prižiga sveče).

Dr. Skala (na vse zadnje položi na vrh daril knjigo s petdesetom).

Postrešček in Olga (se po dovršenem delu izgubita iz sobe).

Anton (se umakne v temno vežo).

Dr. Skala (stopi za peč, da ga vstopivši človek ne bi opazil. Vse te priprave se vrše naglo in molče).

6. prizor.

(Dr. Skala, Zorka, nato Ana.)

Zorka (za nekaj časa vstopi, a nenadoma obstane. Knjiga ji pade iz rok. Nato zaupije in veselo skoči k mizi, pustivši vrata odprta na stežaj). Ta krasota, ta lepota!

Ana (vstopi in osupla sklence roke): Sveta nebesa, Zorka! Kaj je to — kdo je to prinesel?

veste nekaj o onem dijaku. Da ste pa ravno vi tisti dijak, kdo bi si to mislil!

Ana (začudeno): Kako, Zorka? Ti poznaš gospoda doktorja?

Zorka (zardi živo v zadregi in suče konec predpasnika).

Dr. Skala: Ne zamerite, ljuba gospa Ana! — Gospoda Antona, vašega soseda, ki mi je podaril ono svetinjo, katero je Vaša dobra hčerka prodala njemu, da plača stanovanje, sem naprosil, da mi privede Vašo hčerko Zorko. — In od nje sem potem zvedel vse.

Ana (objame Zorko): Dobro dete moje! Bog te blagoslovi!

Dr. Skala (vzame iz žepa lični etui): Tu, ljuba Zorka, vzemi zate še posebno božično darilo! — Tvojo svetinjo Ti vračam! Ker se je z njo združeni blagoslov že izpolnil, dal sem jo pritrčiti na zlato veržico. Mislim, da boš odslej lahko zopet nosila okrasek. (K vdovi): Vi, častita gospa, imate popolno pravico terjati premoženje, to je denar, ki Vam ga zadržuje nek sorodnik, kakor sem zvedel. Dokazati Vam hočem, da mi (šaljivo) ne odiramo ljudi, ampak se pogostokrat pravdamo zato, da pomagamo pravici do zmage. Nadejam se, da tako obistinim rek, ki diči Zorkino svetinjo: „Beati misericordes! Blagor milosrčnim!“

7. prizor.

(Prejšnji, Anton.)

Anton (vstopi): Blagor milosrčnim, blagor vrli hčerki, materi in gospodu doktorju!

(Godba igra in za kulisami poje moški zbor: „Sveta noč, izlivaj ti . . .“ Vsi poslušajo, Ana s sklenjenimi rokami, objemaje Zorko. Na polovico pesmi jame zagrinjalo počasi padati. Bengalični ogenj razsveti pozorišče.)

Politični pregled.

Dr. Kramarova 50letnica.

Včeraj dne 27. dec. je obhajal znani češki politik dr. Kramar svojo 50letnico. Mladočeški krogi se radi tega trudijo na vse načine, da bi ga proslavili. V njihovem glasilu, v „Narodnih Listih“, so priobčili dr. Skarda, dr. Pacak, dr. Fiedler, dr. Začek, dvorni svetnik Čelahovsky in drugi članke, v katerih proslavljajo dr. Kramara kot rodoljuba in politika. Gotovo se skuša s tem glasnim povzdigovanjem zakriti poraz, ki ga je doživel dr. Kramar v državnem zboru in olajšati njegovo v stran potisnjenje iz političnega pozorišča.

Zasedanje delegacij.

Danes dne 28. dec. je prva plenarna seja. Slovesna otvoritev po prestolonasledniku Franu Ferdinandu bo jutri dne 29. dec. v budapeštanskem cesarskem dvorcu. Člani avstrijske delegacije bodo sprejeti ob 11. uri, člani ogrske delegacije pa ob 12. uri dopoldne. Predsednik ogrske delegacije bo letos grof Zichy, podpredsednik pa tajni svetnik Ludvik Lang. Po slovesni otvoritvi bodo delegacije najbrže še ta teden začele svoja meritorna posvetovanja. Na dnevnem redu je indemiteta za skupni proračun za leto 1911. Baron Aehrenthal in Burian bosta predlagala, ker se proračun za leto 1911 še ni mogel votirati, 3-mesečen provizorij za skupne izdatke in dohodke.

Češko-nemška pravna pogajanja.

Češko-nemška pravna pogajanja se bodo takoj po novem letu nadaljevala. Zagotovljeno je, da se bodo teh pogajanj udeležile vse deželnozborske stranke. — Vlada namerava še pred zasedanjem državnega zbora sklicati češki dež. zbor. Dnevni red za prvo sejo dež. zbora se določi sporazumno. Dan zasedanja še ni določen, vendar bo pa skoraj gotovo dne 10. januarij.

Nevspehi nemške protipoljske politike.

„Frankfurter Zeitung“ piše:

„Ko je začel knez Bülow s svojo razlastitveno politiko ruvati proti Poljakom, se mu je od raznih strani prerokovalo, da bo posledica te politike utrjevanje poljskega elementa ob mejah Poznanjskega, torej v Spodnji in Srednji Šleziji. To prerokovanje se je obistnilo. Okrožji Glogovo (Gloggau) in Freystadt v Spodnji Šleziji sta zasedeni s poljskim prebivalstvom. V marsikateri vasi, na primer v Novi Strunci, je večina prebivalstva poljske narodnosti. Poprej popolnoma nemška vas Lache je sedaj skoroda popolnoma poljska. Bati se celo je, da preide v bližnjem času še več veleposestev nemških vitezov v posest Poljakov.“

Milijone in milijone je že vrgla pruska vlada za ponemčenje Poljakov na Poznanjskem, a vspeh — dober je ničli. Napad Nemcev je vzbudil mogočen odpor Poljakov. Plemiči in kmetje, da, vso poljsko ljudstvo tekmuje med seboj v narodno-obrambno delu. In proti ljudski požrtvovalnosti so vsi pruski milijoni — udarec v vodo. Slovenci, posnemajmo naše severne brate! Darujmo in zbirajmo povsod za „Slovensko Stražo!“

Raznoterosti.

Osebnost. Poveljnik III. vojnega kora v Gradcu general Schikofsky bo imenovan za namestnika poveljnika deželne brambe nadvojvoda Friderika.

Umrli je na Ptujski gori vrla mati gospa Ana Zunkovič, rojena Bombek, ki je vzgojila vse svoje otroke v narodnem duhu. Sin Davorin je c. kr. major v Kromerizu in je zaveden Slovenec. Blaga žena naj v miru počiva!

Južna železnica. Imenovani so: za nadrevidenta Karl Oroszi v Sevnici; za revidente: Albert Koffler v Mariboru, Hermann Tennenhäuser v Nulredu, Jožef Medved v Prevaljah, Rudolf Jakhel, Anton Petek in Ludvik Armbruser, vsi v Mariboru, K. Kojzar v Ernovžu, Feliks Rainer v Rajhenburgu, F. Izda na Zidanem Mostu, Benjamin Sperber na Pragerskem in Viktor Adamič v Slov. Bistrici; za adjunkte: Jožef Žnidarič v Halbenraju, Franc Pektot v Trbovljah, Alojz pl. Wittinghausen v Mariboru, R. Janec v Sinčavesi, Friderik Perme v Trbovljah, Andrej Klavora na Zidanem Mostu, Robert Jörgen v Celju, Ivan Kuster na Ponikvi, Ernest Franko na Zidanem Mostu, Valentin Brence v Poljčanah, Josip Balder v Poljčanah, Rihard grof Trips v Spodnjem Dravogradu, Janez Valent na Pragerskem, Karl Frischenschlager v Mariboru, Franc Geisler v Ptujju, Valter Glier v Celju, Robert Klavik v Spielfeldu, Franc Synek v Brežicah, Janez Dercic na Zidanem Mostu, Franc Porzer v Celju, Franc Thörmer v Mariboru, Andrej Haladea v Ptujju, Gašpar Dolenc v Mariboru in Janez Malgaj na Grobelnem; za asistente: Karl Pavline na Grobelnem in Ignacij Opelka v Mariboru. Definitivno so nastavljeni: Fr. Weitzer, provizorični adjunkt v Celju, in provizorični asistenti: Adalbert Gleindek v Mariboru, Robert Urbanski na Pragerskem, Franc Seničar v Spodnjem Dravogradu, R. Lorenci na Pragerskem, Josip Pilh v Slov. Bistrici, Anton Fogy v Spodnjem Dravogradu, Anton Gostič v Sinčavesi, Franc Hanzliček v Brezнем, Janez Badimra v Spodnjem Dravogradu, Franc Majcen v Poljčanah, Alojzij Aigner v Vuhre-

du, Eduard Schulz v Štorah in Artur Prommer v Ptujju. Za provizorične asistente: Filip Kurent v Sl. Bistrici, Franc Bolka v Ernovžu, Josip Kiendl v Spielfeldu, Klemen Kasper v Ernovžu, Karl Kupke v Sinčavesi, Karl Olbrich v Št. Lovrencu, Rajmund Cauner v Spielfeldu, Alojz Kovačič v Brežicah, Feliks Pristavec v Trbovljah, Ivan Ruppe na Grobelnem, Herman Schnell v Rimskih Toplicah, Fr. Škof na Zidanem Mostu, Josip Valenčič v Račah in Ivan Lukan v Št. Juriju ob juž. žel.

Mesto učiteljice je razpisano na šoli v Petrovčah pri Celju s kompetenčnim rokom do pštevšega dne 31. dec. Prošnje se pošiljajo do istega dne krajnemu šolskemu svetu Petrovče. Petrovče ob železnici in blizu mesta Celje sloviyo kot eden najlepših krajev v divni Savinjski dolini in je daleč na okrog znano, da biva v Petrovčah vrlo katoliško ljudstvo.

Naše šolske sestre v Ameriki. Iz Kansas-City v pokrajini Kansas v Zedinjenih državah severne Amerike se nam poroča: Tukajšnja hrvaško-slovenska naselbina je leta 1909 dobila šolske sestra iz Maribora, ki poučujejo hrvaško-slovenske otroke. Dne 30. oktobra 1910 je bila v zavodu pomenljiva slovesnost. Preoblečena je bila prva sestra Američanka, sestra Roza, ki je dobila redovno ime Davorina (Martina). Preobleke je prav slovesno izvršil škof Lillis sam, in je pred sveto mašo blagoslovil dva nova oltarja. Škof je pridigoval angleški, domači župnik Krmpotič pa hrvaški in sicer zelo ganljivo, primerja joč življenje redovnice goreči sveči na oltarju. Vsa hrvaška društva (5-6) so v paradi pričakovala škofa s kakimi 4000 udi. Slovesnosti se je udeležilo 7 duhovnikov. Bil je to vesel dan za mlado naselbino, ki obeta mnogo dobrega sadu za jugoslovanske izseljenke v severni Ameriki. Cerkvica in zavod stojita na prijaznem gričku nad mestom. Skozi mesto teče kalna voda Karv-River z blatnim dnom. Vsako leto se potopi v tej vodi mnogo ljudi, zlasti otrok. Ob reki stoje večinoma hrvaške in slovenske hiše, vmes tudi nekaj irskih. Tudi v Joliet si želijo šolskih sester iz Maribora, ker je tudi tam močna hrvaška naselbina.

Nesramna agitacija. Zadnja „Marburgerca“ napada ptujski župni urad, ker ima tudi slovenski pečat! Prosimo, napad ni v humoristični rubriki, ampak med resnimi noticami. Tako daleč je narodni šovinizem Nemcem zmešal pamet. Nam bi se smejali čitatelji, ako bi napadli mariborski magistrat, ker ima nemško štampiljo in ne slovensko! To je razloček med našim in nemškim fanatizmom. Toda zanimivo je, kako list sklepa ta napad! Pravi namreč: Eine große Anzahl von Übertritten würde Wunder wirken! Če mi prinesemo le nežen poziv: „Proč od nemških in nemškutarskih trgovin, obrtnikov, gostilen!“ smo že v istem trenutku tudi konfiscirani. Toda: „Proč od katoliške vere!“, ta hujskarija se ne konfiscira in ne kaznuje. Nakupa kakih nemškutarskih čevljev ne smemo bojkotirati, a k odpadu od vere, najdražje in najsvetejše nam zađeve, je slobodno dovoljeno hujskati. Živela pravica!

Missio croatica. Tudi v organizaciji jezuitskega reda je našlo nazadovanje italijanskega elementa v Dalmaciji svoj odsev. Dalmatinska samostana v Dubrovniku in Splitu, ki sta bila dosedaj prideljena italijanski misiji, sta inkorporirana hrvaški misiji. Hrvatski jezuitje izdajajo „Glasnik presvetog Srca“ in „Zastava Bezgrišne. Njihov koleđar „Srca Jezusovega“ ima 25.000 naročnikov.

Čedna nemška gospoda. Kakor smo svoječasno poročali, sta bila velika mariborska Nemea dr. Drasch in dr. Urbacek jun. obsojena, prvi na 80 K, drugi na 50 K, ker sta se preveč „fino“ in „kavališko“ obnašala napram natakariji gospodični Terez. Gorjance. Gospodoma pa ni bilo dovolj, da je ustavil državni pravdnik proti njima zasledovanje radi kratenja osebne svobode in sta bila potem obsojena samo radi dejanskega grdega ravnanja po par. 496. Vložila sta priziv. Danes dne 28. t. m. se je vršila prizivna razprava. Sodni dvor je potrdil obsodbo prvega sodnika. S tem sta „kulturna“ Nemea doživela novo blamažo. Pokazalo se je pa tudi zopet, kaka je tako proslavljena nemška kultura in kako je nesramno postopanje nemških listov, ki hočejo naslikati vse Slovence za — surovine!

Čudna razsodba. Danes dne 28. t. m. se je vršila pred mariborskim sodiščem prizivna razprava v zadevi velikovška posojilnica proti uradniku Linhartu. Posojilnica je tožila Linhart, ker ni priobčil popravka, ki ga je pravilno doposlala „Štajercu.“ Linhart je bil oproščen. Sodni dvor je svojo oprostilno razsodbo vtemeljil s tem, da se je postavil na stališče, da ni dokazano, če je Linhart prejel popravek in se torej ne more zahtevati od njega, da bi ga bil on priobčil. Ta salomonska razsodba se je izrekla, ako ravno je prevzel pismo od Linharta pooblaščenim uslužbenec pri „Štajercem“ upravnistvu. Ne bo škodilo, če se bomo tudi mi večkrat posluževali te najmodernejše justice. Dokaz, da je ravno odgovorni uradnik sprejel popravek, je pač skoro vedno nemogoče.

Za združni tečaj v Št. Lovrencu na Dravskem polju se je oglasilo lepo število udeležencev. Kdor se še misli udeležiti tečaja, naj to do 1. januarja 1911 javi Združni zvezi v Mariboru, ker se na poznejše prijave ne more več ozirati.

Cena živini na dunajskem trgu zopet rase. Na semnju dne 27. dec. na Dunaju so cene goveji živini, kakor tudi prašičem, poskočile za 4-8 K pri meterskem stotu. Kot vzrok se navaja zaprtje sejmov po deželi radi goveje slinovke.

Iz časnikarstva. „Slovenski Narod“ od dne 28. dec. poroča: Z novim letom prične izhajati v Ljubljani nov slovenski tednik „Narodni Socialist.“ List bo izhajal vsako soboto. Vsaka posamezna številka bo stala 2 h. Kakor se govori, bo nov list fundirala češka narodna socialna stranka.

Pismo iz Švice.

Univerza v Friburgu.

Friburg, meseca dec.

To leto 1910 je 21. leto obstanka internacionalne katoliške univerze v Friburgu. Dne 16. novembra je bil „dies academicus“, slovesna otvoritev zimskega semestra 1910-11.

Ob tej priliki in na tem mestu naj omenim in tudi razložim, kako se razume ta predikat, „katoliška“ univerza, ker ga nekateri mogoče ne umevajo prav. „Katoliška“ univerza se imenuje v prvi vrsti v nasprotju z drugimi švicarskimi univerzami, ki so docela protestantske. Toda mi bi storili veliko krivico univerzi, ako bi jo samo v tem oziru imenovali „katoliško.“ Ona je tudi v doktrinalnem oziru katoliška. Ne samo teološka fakulteta — kar se samo ob sebi razume — temveč tudi ostale fakultete stoje na katoliški podlagi. Pred nekaj leti je bil sicer jeden protestant na univerzi, dr. Ruhland iz Nemčije, profesor za nacionalno ekonomijo — učen mož in avtoriteta na tem polju — a sedaj je na dopustu; če pride zopet nazaj, mi ni znano. Drugače ni nobenega protestanta na univerzi, vsaj kolikor je meni znano. Da pa so nekateri profesorji bolj liberalnega mišljenja, je tudi faktum. Jasno se vidi: omne opus humanum imperfectum. Toda ti nekateri ne bodo odločevali predikata; izjeme so povsod.

Kako dolgo bo ostala univerza na tem dobrem glasu, bo pokazala prihodnost. Univerza je državna ustanova kantona Friburg, ki jo tudi zdržuje in plačuje profesorje. Zdaj je friburška vlada katoliška — sosebnost Python, direktor za naučne stvari — kakor je tukaj tehnični izraz — je strog katoličan — in dokler bo vlada katoliška, bo, upamo, tudi univerza. Toliko mimogrede.

Univerza vedno napreduje. Zdaj je okoli 700 slušateljev, kar je za tako mlado in še nepopolno univerzo — medicinska fakulteta manjka — veliko. V tem zimskem semestru je posebno napredovala teološka fakulteta, okoli 250 slušateljev. Veliko je izgubila univerza s profesorjem Grimme, slavnim orientalistom, ki je bil v teh počitnicah poklican na univerzo v Münster na Vestfalskem, kar je tudi kot domačin sprejel.

Kakor sem že prej omenil, je bila dne 16. nov. slovesna otvoritev zimskega semestra. Ob 9. uri dopoldne je bila sveta maša, katero je daroval nadškof Bonnefoy iz Aixa (Francosko); govor je imel mestni župnik Nünlist iz Berne. Po dokončanem opravilu v cerkvi smo se podali v „Grenette“, dvorano, kjer je bila slovesna inauguracija novega rektorja. Prejšnji rektor dr. Brunhes pada v kratkih besedah statistiko preteklega šolskega leta ter izroči nato insignije rektorske časti, zlato verižico — dar papeža Leona XIII — novemu rektorju, profesorju dr. Vincenciju Zapletalu O. Pr., med velikanskim odobravanjem in avplavzom.

V obče se sodi, da ni žel še noben rektor toliko priznanja, kakor ravno ta, katerega hočejo nekateri ljudje napraviti za „modernista“, toda proti njegovi volji. To leto je bil v Rimu in se je zagovarjal glede te obdolžitve. Sploh so hoteli nekateri — nomina odiosa — njegovo izvolitev preperečiti, a univerza je pokazala, da je glede volitve samostojna. Kako ga spoštuje in kako visoko ceni njegove zasluge, je dokumentirala s tem, da ga je izvolila za rektorja. Jeden profesor, notabene lajik, je bil odsoten ob času volitve novega rektorja. Ko je izvedel, da je volitev, je nemudoma prihitel v Friburg, da bi dal svoj glas njemu, in tako je bil Zapletal enoglasno izvoljen. Relata refero.

(Konec prih.)

Slovinci!

Slovenke!

Naročite se ob novem letu na „Stražo“! Pridobite novih naročnikov. — „Straža“ naj bo v vsaki slov. gostilni in trgovini!

Štajersko.

Maribor. Po naročilu ministrstva za javna dela se bo vršil v mariborski gospodinjški šoli trimesečni tečaj za dekleta. Na tečaju se bo poučevalo o kuhanju, gospodinjstvu, računstvu in drugih za gospodinjstvo važnih predmetih. Plačati je treba za pouk 20 K in 2 K za vpisnino. Natančnejši pogoji se izvedo v pisarni gospodinjške šole, Carneri ulica št. 6. Samo žal, da se pouk vrši v nemščini.

Maribor. Samoumor. Davčni eksekutor Franc Hambroš pri mariborski davkariji je poneveril potom eksekucij več davčnega denarja. Da bi se izognil ne ljubim nasledkom, se je na Kalvariji pri Mariboru ustrelil. Pogrešalo se ga je že od 21. t. m. Našli so ga še-le dne 25. dec. Hambroš zapušča ženo in pet otrok.

Maribor. Magistratni uslužbenci dostavljajo te dni posameznim strankam listino za ljudsko štetje. Opozorjamo vse mariborske Slovence, da posebno skrbno izpolnijo rubriko o občevalnem jeziku. Slovenci! Opozorite svoje sosede, rojake in prijatelje, da se vsi vpišejo kot Slovenci! Na delo ob novem letu! Slovenci, na dan!

Sv. Lovrenc na Drav. polju. Na božič ob 4. uri zjutraj je nastal požar v Župeči vasi. Zgorelo je gospodarsko poslopje krčmarja Štefana Beraniča in neka blizu stoječa kočica. Kdo da je zanetil, se še ni dognalo.

Ceršak. Sulferajnska šola res lepo na—začuje. V enem tednu je število otrok poskočilo od 16 na 13. Nesrečno število! — Bresnik že prerokuje, kaj vse bodo njegovi šolarji: iz deklic bo naredil same gospodične, ki bodo znale tudi s kakim tujim gospodom nemško pokramljati; iz dečkov pa bodo sami muzikanti, saj imajo v njegovi šoli dosti prilike, se temu priučiti, ker „bode“ baje sulferajn kupil strašno fajno harmonijo. — Smo res radovedni, kaka bo ta muzika. Kaj bodo porekli Ferk, Trampuš i drugi, ko izvedo, da jim hoče Bresnik muziko prevzeti?

Ceršak. Tako dobrih ljudi je pač malo kje najti, kakor so gospod Bresnik. Predzadnje nedeljo so poklicali fotografa, da je novo šolo gor vzel. K tej redki slovesnosti so povabili tudi stariše, kateri pošiljajo v njo svoje otroke. Pözl in Znuđerl sta res prišla. Govori se, da sta zato dobila primerno nagrado in sta potem šla k Schmidu.

Sv. Martin pri Vurbergu. V noči od 24. na 25. t. m. so se fantje z Gornjega Dupleka pri polnočnici pri Sv. Martinu med seboj stegli in z revolverji na eden drugega streljali. Leopold Zlahtič iz Zatečke vasi se je posebno korajžnega delal in je svojega soseda Matija Verliča, posestniškega sina, s samokresom v hrbet ustrelil in ga nevarno ranil. Verliča so še isto noč poslali v bolnišnico.

Celje. Umril je dne 24. dec. bivši celjski župan Julij Rakusch vsled zastrupljenja krvi. Lotila se ga je sladkorna bolezen, vsled katere so mu morali odrezati nogo pod kolenom. Pa tudi to ga ni rešilo in v soboto je umrl. Pogreb se je vršil na Štefanovo popoldne; udeležilo se je pogreba veliko ljudstva. Nagrobni govor je imel poslanec Marekhl, ki je proslavljal pokojnika kot zvestega sina nemškega naroda. V istem smislu je govoril tudi župan Jabornegg.

Šoštanj. Naši občinski očetje so vložili na razne oblasti prošnjo, da bi se Šoštanj imenoval — mesto. Finančna deželna direkcija je baje že privolila. Čaka se še le na dovoljenje ministrstva in c. kr. namestnije. No, to se bomo postavljali Šoštanjčani, ko se bomo meščane imenovali.

Šmihel pri Šoštanju. Brajno društvo v Šmihelu pri Šoštanju bo imelo na novega leta dan 1911 svoj letni občni zbor z običajnim vspešnim. Vršil se bo tudi volitev odbora. K obilni udeležbi vabi društveni odbor.

Planina. „Štajerčev“ dopisnik gotovo nima drugega dela, kakor to, da v „Štajerca“ dopisuje. Sicer pa sedaj vemo, kam pes tace moli. Nikar se preveč ne veseli, da bi ti častiti gospod župnik na tvoje nesramne laži odgovarjal. Ne veseli se tudi, da se s takimi nesramnimi lažmi faranom prikupiš, dosegeš si baš nasprotno. Upali smo, da te bo vendar le pamet srečala, in da se ti bo gnusilo, se pečati z listom takim kakor je brezverski „Štajerc.“ Sramota za domačina, koji je začel v fari sejati prepir. Mi vemo, da zavidaš častitemu gospodu župniku, da so farani prijazni z njim. Je-li da te strašno jezi, ko ne gre pri občinskih volitvah za vas nemurje tako lepo gladko kakor poprej. Dosedaj sta hodila s Šešerkom tako pokoncu po trgu, kakor da je sploh vse vaše. Sedaj se pa že bolj plašno ozirata, ko vama ti preklicani Slovenci tako mešajo vajine račune. Sicer pa na morebitne daljne napade ne bomo odgovarjali več, ker se nam zdi preneumno, se prerekat s takim listom, kakor je „Štajerc“, vrhu tega bi nam bilo tudi pod čast. Spomnili smo se tudi pregovora, ki pravi: Ako greš skozi kakšno vas in te psi oblažajo, le pusti jih, naj lajajo, saj nehaajo sami. Pika. — Več kmetov.

Frankolovo. Kmetijsko katoliško izobraževalno društvo na Frankolovem priredi svoj redni letni občni zbor na novega leta dan popoldne po večernicah v prostoru občinske pisarne s sledečim vspešnim: 1. Pozdrav in nagovor predsednika. 2. Poročilo o društvenem delovanju minulega leta. 3. Vplačevanje letnine. 4. Volitev članov odbora in računskih pregledovalcev. 5. Prosti predlogi. Vabi se k prav obilni udeležbi.

Ljutomer. V „Narodnem Dnevniku“ z dne 24. t. m. se v dopisu iz Cvena nek dopisnik huduje nad neko osebo, ki je prepredila ustanovitev kmetijske šole v Ljutomerskem okraju. Ker je ta oseba glavni stber liberalcev, se ime previdno zamolči z namenom, naj se sumi kakega „klerikalca“ tega protikmečkega dela. Da bo javnost spoznala tega moža, ga imenujemo: bil je tajnik posojilnice Anton Misja, ki je nastopal proti kmetijski šoli iz — osebnih razlogov. V zahvalo za to plemenito delo ga kmetje še vedno kot tajnika posojilnice v Ljutomeru vzdržujejo in so ga izvolili za — načelnikovega namestnika okrajnega zastopa v Ljutomeru.

Dobrna. Dne 23. dec. je umrl v Kolinu na Češkem gospod dr. Ferdinand Vlk v 45. letu svoje sta-

rosti. Zapustivši vdovo gospo Emo rojeno Dvorakovo in dva sinčka. Rajni je bil veliki prijatelj Slovencev in je tudi nekaj časa bival v Velenju kot zdravnik. Pred nekaj leti je iz Češkega prišel na Dobrno se zdraviti in je še zadnje dni izrazil željo na Dobrno priti. Blagemu rodoljubu večni mir in pokoj!

Sv. Barbara v Halozah. V soboto dne 24. dec. se je vršila pri nas v župnišču božičnica za uboge šolske otroke. Gospod župnik Janez Vogrin je obdaroval 26 šolskih otrok s toplo obleko, za kar mu bo di tem potom izrečena najpristrčnejša zahvala.

Rečica ob Savinji. Na nesramni in lažnjivi dopis v „Nar. Listu“ št. 49 z dne 9. decembra t. l., pod naslovom „Rečica ob Savinji“ se samo toliko resno odgovarja, da je cela zadeva izročena pristojnim oblastim ter se bo konec v presenečenje zakrknjenega dopisunčeta in njegove tovarišije odigral nekje drugod. Dognalo se bo, če je p. Anzelma prijatelj iz nazarske okolice tudi kaj zraven „šnufal“ kot profesor latinščine in moralke? Kdor ima čiste roke, ga ni strah, a nekoga, ki tako sumniči in obrekuje, pa bo. Tolpi sitnih vrabčev in vrabcev okrog in v Rečici lahko mraz, ki je nastopil, kmalu vrat zavije, a negodni mladič gavran, ki bi rad vse „farbe špilal“, pa pride zaradi neznačajnosti po še hujših paragrafih kazenskega zakona na pranger, ako ne na kol sramotnega odra. Torej, nesramni, okoli kaplanije čivkujoči vrabei znajo priti še v zimskem času v varno kletko, kjer se bo skrbelo za boljšo hrano, kakor jo nudi „Narodni List“ svojim neizbiranim čitateljem. Torej zopet „Manusmanum lavat.“

Iz Savinjske doline. Zaročil se je dne 29. novembra 1910 uslužbenec pri c. kr. finančni straži na Rečici gospod Andrej Godiunik z zasebnico gospico Mino Zmrzlikar istotam. Bila srečna!

Št. Pavel pri Preboldu. Liberalni dopisnik je pretečeni teden skrpučal kar celo kopico člankov za svoje propadajoče celjske, takozvane napredne liste. Ni naš namen, odgovarjati dopisnikovi neumnosti, ker njega, kakor tudi njegovo stranko bomo v bodoče načeloma prezirali, kot staro šaro, vrženo na cesto; pač pa naj tudi naši somišljeniki zvedo, kako grozno jih peče delo pri našem vsestransko procvitajočem se društvu. Dobro uspeli shod prirejen dne 11. t. m., kar ne morejo preboleti. Vprašamo jih samo, čemu so prišli poslušati, saj niti vabljeni niso bili. Sedaj pa besnijo, ter se zvijajo, kot neke vrste žival, če se jo s palico dotakne. Svojemu gnjevu dajejo duška v nesramno prikrojenem dopisu, kjer našega govornika imenujejo najnesramnejšega človeka. Le pred svojim pragom pometajte, in če sploh veste, kaj je nesramnost, boste našli ljudi s to lastnostjo samo v svojih vrstah. Enakih neprijetnosti utegnete še mnogo doživeti. Delo v naših društvih je smotreno; ne ozirajo se na naše politične nasprotnike, pojdemo po začrtani poti dalje v neizprosen boj z nasprotniki, pa ne z nožem ali kolom v roki, ampak v znamenju naših najsvetejših načel. Desetletno delovanje našega društva je jasna slika dela na polju izobrazbe. Od vaših magnatov se pa ne damo komandirati, kateri trdijo, da so glavna nesreča človeškega rodu katoliški duhovniki, in ki jim je narodnost (seve na jeziku) prva stvar, potem še le vera. V tej modrosti niti ne vidijo, da matere za svojimi od njih po sladkih besedah zapejanimi sinovi plačejo, med tem ko oni po gostilnah popivajo in se razveseljujejo. Tudi ne vidijo, da njih pristaši naše somišljenike celo v cerkvi izzivajo, in da tudi otroci naših somišljenikov niso več varni pred njih izzivanjem. S kakšno besedo se pa to označuje? Temu so dokazi na razpolago. Kar se pa tiče telovadnega odseka in telovadnega orodja, naj si dopisnik nikar preveč glave ne beli z vprašanjem, kdaj ga dobimo. V naših vrstah so tudi požrtvovalni ljudje, in njega pač ne bomo prosili za podporo; če je pa že kaj daroval, lahko dobi z obrestmi vrnjeno. Toliko pa rečemo, da se boče na našem orodju čez par let bolje telovadilo, kot na vašem, ki se boče med tem časom že „polomilo“ in „razbilo“, in pride celo čas, ko bodo ostanki na prodaj, kakor pri nekdanjem bralnem društvu. Če gospod dopisnik še kaj želi poizvedeti, naj se obrne na podpisane, ker le na vprašanja se boče odgovarjalo, vse drugo pa preziralo. Na zdar! — Št. pavelski Orli.

Koroško.

Nesreča na železnici. V soboto dne 24. dec. ob 7/7. uri zjutraj je trčil blizo postaje Beljak osebni vlak št. 430 v tovorni vlak št. 455. Težko ranjeni so: nadsprevodnik Franc Schmidt, strojevodja Jurij Ruzička, ter potnika Peter Türk in Karl Hofmann. Vođa osebnega vlaka J. Lilg je še dne 24. decembra vsled dobljenih poškodb umrl. Več potnikov in uslužbencev obeh vlakov je lahko poškodovanih. Razbita sta oba stroja in devet vagonov. Škoda je velika. Kot vzrok nesreče se je navajalo najprvo napačno premetstev izogibalnice. Sedaj se pa poroča, da je pravi vzrok nesreče netočnost uradnikov, ker je osebni vlak poprej odpeljal iz postaje, kot je bil tovorni vlak na postaji.

Celovec. Dne 27. dec. je umrl bivši celovski župan, cesarski svetnik Julij Krištof Neuner v 73. letu starosti. Neuner je županoval v Celovcu od 27. aprila 1896 do 29. junija 1909; bil je velika opora ko-

roškega vsenemštva. Pogreb se vrši v četrtek dne 29. dec. popoldne.

Književnost in umetnost.

Glagolica na Goriškem. Pisatelji, ki naštevajo rapise v glagolici v cerkvah itd. (Klodič, Strohal, Kukuljevič) navajajo vedno le Istro, Dalmacijo, Hrvaško in Bosno; na Kranjskem omenjajo samo Vinico (ob Kolpi) — o napisih na Goriškem pa ne vedo. A tudi ta škofija ima spominov na rabo glagolice. N. pr. v zvoniku župne cerkve v Dornbergu čitaš na zgornjem pragu notranjih vrat te besede v glagolici: „Pop Juri 1574.“ (Juri Škartič je bil res „rektor“ do l. 1581.) V Ponikvah blizu Podmeleca stoji na cerkvi v glagolici letnica „(—). : (—) g“ (to je f 15 (—) 4.) Nemški napis na isti cerkvi (zadaj) nam naznanja leto zgradbe natančneje: „Maister Andre von Lack 1584.“ (Cerkev je sezidal stavbni mojster iz Škofje Loke.) V Kamnjah pri Črničah je našel črniški v glag. mašnih bukvalah sledeči glagolski zapisek: „1583 miseca juna na 15. pride k nam v Kamnane gospodin škof videmski i nas vižita ta isti dan svetoga Vida; tako hoti (= hotel), da mu mašu hrvatski pojem pred vsimi doktori i pred vsim pukom v cirкви Sv. Mihela v Kamenah. Ja pre (= prete) Franceško Valentič, Dalmatin od Raba.“ Kamenje so spadale nekda v oglejsko škofijo, sedež škofije je bil pa v laškem Vidmu.

Zemljevid poljskega kraljestva. Gospod Stanislav Tomaševski je poslal ljubljanskemu društvu „Ljubiteljev poljskega naroda“ krasno izdelan zemljevid poljskih dežel, sedanjega časa in zgodovinski. Zemljevid je jako natančen in velik, barvan, in ima obrobo umetniško izdelane barvane poljske grbe in slike vseh poljskih kraljev. Potom tega društva se dobi ta zemljevid za znižano ceno 3 K, ako bi si ga kak Slovenec želel. Služil bo dobro tudi pri čitanju poljskih leposlovnih knjig. Obenem je lep sobni okrasek.

„Mentor.“ 1910-1911. III. letnik. Zvezek 3. — Vsebina: Radovan. Žaloigra v štirih dejanjih. Josip Logar. — Homer in njegova pesem. Dr. J. Gnidovec. — Vran. Božična legenda. Domen Otilijev. — Črna liska. Profesor Fr. Pengov. Dalje. — Tre Fontane. Iz rimskih spominov. Nedim Sterad. — Navod za šahovo igro. A. Uršič. Dalje. — Drobiž: Književnost. Znak pristnega prstana. Vzvišenost človeka. Sedmica. A limine. — „Mentor“ izhaja v zavodu sv. Stanislava v Št. Vidu nad Ljubljano prvega dne vsakega meseca in stane za dijake 2 K, za druge naročnike 4 K na leto.

„Zora.“ Glasilo katoliško-narodnega dijaštva. Letnik XVII. Zvezek 2. Vsebina: Dr. Anton Mahnič in „Zora.“ — Dr. Anton Mahnič. (J. Samsa.) — Znamenje pravega prstana. (Fr. Trdan.) — Navod trombe! (Xenos.) — Razmerje učiteljstva in dijaštva do obstinence. (Fr. Stele.) — Iz prijateljevih pisem. (I. Stenar.) — Visokošolsko dijaštvo. — Srednješolsko dijaštvo. — Glasnik. — Listek. — „Prvi Cveti“, leposlovna priloga. Nekaj o estetiki in kritiki. (Ivan Mazovec.) — Pesmi. (Bogumil Gorenjko.) — Dva starca. (Planinska slika.) (S. Selko.) — Oh, zakaj. (J. Pogačnik.) — Na platnicah.

Razgled po svetu.

Velike železniške nesreče. Pri postaji Arbanats na Francoskem sta trčila dne 24. dec. dva osebna vlaka skupaj. Smrtno ponesrečilo je pet oseb. — Pri železniški nesreči blizo Montereau je ubita ena oseba, 40 pa je ranjenih. — Na postaji Marmande je zavozila neka lokomotiva v osebni vlak. Osebe vlaka in 10 potnikov je ranjenih. — Na progi Lyon—Marseille sta trčila dan pred božičem dva osebna vlaka, težko ponesrečilo se je 6, lahko pa 14 oseb. — Tudi na Angleškem se je zgodila dne 24. t. m. velika železniška nesreča. Na progi Hawes—Midland je zadel ekspresni vlak v dve, pred njim vozeči lokomotivi. Vlak je trčil s tako silo v lokomotivi, da sta se obe popolnoma razbili. Prekucnila sta se tudi oba stroja ekspresnega vlaka, ki je vozil okrog 500 potnikov. Razun spalnega voza in zadnjih vagonov so začeli greti vsi vozovi. Panika je bila strašna. Po uradnih poročilih je devet oseb mrtvih. Število ranjenecv še ni dognano.

Tujci v Bosni in Hercegovini. Glasom uradne statistike je v Bosni in Hercegovini 10.944 uradnikov, od katerih je 3846 avstrijskih in 3057 ogrskih podanikov. Bošnjakov in Hercegovcev je samo 4206. Po narodnosti je 1271 Nemcev, 1330 Mažarov, 1195 Čehov, 216 Poljakov, 401 Slovencev, 309 Rusinov, drugi so Hrvatje in Srbi.

Židje na budimpeštanskim vseučilišču. Te dni je izšel izkaz o slušateljih budimpeštanskega vseučilišča. Po tem izkazu šteje omenjeno vseučilišče 2785 rimsko-katoliških slušateljev, 165 unijatov, 113 grško-pravoslavne vere, 692 kalvinov, 515 protestantov in 2259 židov.

Kanal med Črnim in Baltiškim morjem. Ruska vlada je potrdila tozadevne načrte za zgradbo kanala med Črnim in Baltiškim morjem. Stroški za izvedbo so proračunjeni na 26 milijonov rubljev.

Pridobivajte nove naročnike!

Vaše zdravje

si ohranite! Slabosti in bolečine minejo. Vaša oči, živci bodo krepkejši, spanje zdravo. Vaše stanje se boče zboljšalo, če rabite Fellerjev fluid z znamko „Elsa Fluid“. Dvanajstotica za poskušnjo 5 K franko, izdelovatelj lekarnar Feller v Stubici, Elsaplaz št. 264. (Hrvaško).

Narodno-obrambno delo.

Nekaj iz statistike Dunaja in Nižjega Avstrijskega.

Na temelju uradne statistike je izdal nemški Volksrat za Dunaj in Nižje-Avstrijsko poročilo, iz katerega črpamo te zanimive številke:

Na Dunaju živi okoli 400.000 Čehov, priseljenih 176.196 iz češkega dela Češke, 148.241 iz češkega dela Moravske, a 7520 iz češke Šleske. Največ jih je v X. okraju (20%), in v XX. okraju (12.2%).

Razun na Dunaju prebiva baje na Nižjem Avstrijskem 27.874 Čehov, kateri se večinoma bavijo z obrtništvom in poljedelstvom. 10 občin: Hlohovec, Novaves, Poštorna, Matzneusiedel, Ruhof, Stary Prerov, Rabšah, Černin, Hennersdorf in Tannenbrück ima češko večino, 18 občin: Prugg, Esslingen, Ratzendorf, Kopstatten, Wipfelhof, Oedenkirchen, St. Lorenzen, Himmelbach, Untersiebenbrunn, Neuda, Vösendorf, Wiener Neudorf, Rassberg, Hlohovnice, Unterwielands, Neukettenhoff, Rothneusiedl in Leopoldsdorf, ima manjšino več kakor 25%, in 73 občin več kakor 10%.

„Statistisches Jahrbuch der Stadt Wien“ za 1. 1908—9 priznava na ljudskih nemških dunajskih šolah 12.665 čeških otrok. V tem letu pa je bilo na šolah Komenskega in drugih privatnih šolah 1090 čeških otrok — in za teh 13.755 (leta 1908—9) ni niti ene javne šole češke! Sole Komenskega so od tega časa zapečateni in tudi drugače se jih šikanira. Pravice javnosti, čeprav na primer šola v X. okraju obstoja že čez četrt stoletja, nima niti ena, otroci, kateri hočejo dobiti veljavna spričevala, morajo iti k skušniji do najbližje javne češke šole, do Breclave! Ali ne samo na ljudskih šolah, ampak tudi na nadaljevalnih, sovražijo češki poduk; kajti po zakonu Gessmann iz leta 1907 ne sme biti nobena javna nadaljevalna šola češka. Na primer na pripravljanih oddelkih obrtnih šol je bilo leta 1906—7 4288 Nemcev in 5899 Čehov. Ali ker se razmeroma letno na teh šolah Nemci zmanjšujejo za 55, a Čehi množe za 155, je letos razmerje približno 4068 Nemcev in 6519 Čehov.

Na nadaljevalnih šolah je bilo baje 7428 Čehov in 27.816 takoimenovanih Nemcev, kateri „Nemci“ so obstojali večinoma iz Čehov.

Pravilnejše bodo približne številke, katere označujejo, da je bilo v oddelku za krojače 657 Nemcev in 1879 Čehov, za čevljarje 478 Nemcev in 1147 Čehov in za mizarje 943 Nemcev in 1330 Čehov. — Enako razmerje bo tudi pri ostalih obrtih.

Vendar se pri tem ne sme pozabiti, da cela vrsta mojstrov pošilja učence v češko privatno nadaljevalno šolo v Favoritih, vzlic temu, da so zato kaznovani.

Ali ne samo na nižjih, ampak tudi na srednjih in visokih šolah je cela vrsta čeških dijakov. N. pr. na realkah 133, na gimnazijah 108, na drugih srednjih šolah 84 dijakov in dijakinj, skupno 325. Ako se vzame v obzir, da smejo na srednji šoli nevstrašljivo priznati svojo narodnost le naprednejši v znanostih, lahko računamo na dunajskih srednjih šolah najmanj 500 čeških dijakov.

Na dunajskih visokih šolah študira skupno 732 Čehov, glavno na tehniki, univerzi, visoki poljedelski šoli in živinozdravniški visoki šoli.

Kakšnega pomena bi bili lahko ti akademiki za dunajske Čehi! A kaj pomenijo! — Nič!

Išče se

tajnik za posojilnico

v mestu na Sp. Štajerskem. Nastop 1. februarja 1911. Plača po dogovoru. Prošnje z zahtevki plače se naj pošiljajo na naslov Vlad. Pušenjak, nadrevizor v Mariboru. 196

Edina štaj. narodna steklarska trgovina

na debelo in na drobno

Franc Strupi : Celje

Graška cesta

prilagočena po najnižjih cenah svojo bogato zalogo steklene in porcelanaste posode, svetilk, ogledal, vsakovrstnih šip in okvirjev za podobe.

Pravzeto vseh steklarskih del pri cerkvah in priv. stavbah.

..... Najsolidnejša in točna postrežba.

Robert Diehl, žganjarna, Celje

prilagočena svojo doma žgano slivovko, tropinovec, vinsko žganje, brinjevec kakor tudi

štajerski konjak.

Ponudbeni razpis.

Pri župnišču v Slivnici pri Mariboru se bode oddala izmena stropa iz stropnikov (Doppelboden) v stroškovnem znesku po 730 K in nova stavba svinjskih hlevov v stroškovnem znesku po 3300 K.

Proračuni stroškov in stavbni načrt se morejo pri stavbnem oddelku c. kr. okrajnega glavarstva v Mariboru pregledati ob delavnikih od 9. do 12. ure dopoldne.

Dela, katera je oddati, se morejo prevzeti ali proti poprečnini ali proti poizmeri.

Na enotne cene proračuna stroškov podeljeni dopust ali zahtevano doplačilo je v ponudbo v %ih vpstaviti v besedah in številkah.

Varščine (vadija) ni vložiti. Pri oddaji pa mora zdražitelj položiti 10% kavecije.

Redno sestavljene in kolkovane ponudbe je najkasneje do sobote, 31. decembra 1910 ob 12. uri dopoldne vložiti pri stavbnem oddelku c. kr. okrajnega glavarstva v Mariboru. V Mariboru, dne 17. dec. 1910.

C. kr. okrajni glavar: Weiss.

Kdor?

si hoče po ceni in dobro blago za jesen kupiti, naj se potruži in vsaj enkrat poskusi iti v trgovino

J. Ulaga Maribor

Tegetthoffova cesta 21.

Postrežba točna in solidna.

Cene najnižje. :: :: Cene najnižje.

Priložnostni nakup za Novo leto!

Velika zaloga **čevljev** za gospode, dame in otroke : gamaše : galoše, čevlje za hribolazce : hišne in telovadne čevlje.

Kdor nakupi za 10 K blaga in takoj plača dobi 1 ar domačih čevljev zastonj.

Prilagočena se

Štefan Strašek

velika zaloga čevljev

193 Celje : Kovačeva ulica.

Velika zaloga dobro snaženega

posteljnega perja po vsaki ceni priporoča trdka

Jožef Ulaga, Maribor

Tegetthof. cesta 21.

Vage

za vagono, voze (mostne), centimaine, škalo, decimalne, za živino, tablicove in vsake druge vrste za gospodarske in obrtniške namene izdeluje ter priporoča po nizkih cenah

Jos. Kaláb,

tovarna za vse,

Brno, Zidenice Moravsko. 80 slovenska obrt.

Za nakup

modno blago za ženske obleke, svilnate in druge robe, vse vrste najboljša perilno blago, vsakovrstno sukno za moške obleke, površnike, fino sukno za talarje in salonske obleke, srajce, ovratnike, kravate, naramnice, nogavice, dežnike, obrisače, mizne prte, odeje, preproge, zastore, razni cvilili, perje itd.

prilagočena

modna in manufakt trgovina

M. E. ŠEPEC

Maribor, Grajski trg,

Naročite Stražo!

Slov. špecerijška trgovina

Alojz Šumenjak, Maribor

Tegetthoff-ova cesta štef. 31

prilagočena slavnemu občinstvu, da so se znižale pri njem ceno sladkorja, moke in sploh vseh v njegovo stroko spadajočih reči. — Prodaja torej posebno sedaj za praznike, najfinejšo moko po 36 vin., krušne moko po 20, 22, 23 in 24 vin., dalje priporoča bogato izbiro rozin, grozdčija, cibebe slive, domače strdi itd.

Finih likerjev, žganja, konjak itd. itd.

Za točno in uljudno postrežbo jamči. — Zunanja naročila se takoj izvršujejo.

Prodaja se tudi zaradi prevelikih nakupov vsa kuhinjska oprava po zelo nizkih cenah

Slovenska trgovina

J. N. Šoštaric, Maribor

samo Glavni trg štef. 9

prilagočena p. n. občinstvu svoje veliko zalogo vsakovrstnega najnovejšega in najmodnejšega blaga iz samo prvih in najboljših tovarn.

z modnim in manufakturnim blagom ter krojaškimi potrebščinami - - -

Postrežba točna in stroga solidna. :: ::

Argentinsko meso

za 80 in arjev en kilog. ne boste nikjer dobili, zaradi tega kupite a božične praznike, dokler je še kaj dobiti pšenično moko št. 00 kg. po 36 vin., lepo krušno moko po 22, 23, 26 vin., jako lepi celi riž po 32 vin., sladkor v grudi po 76 vin., ravno tako rozine, cibebe, grozdčije in vso drugo špecerijško rabo, ki se doli vedno sveže v trgovini

Ivan Sirk, Maribor

Glavni trg zraven rofovža. 184

